

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACT
BLAJ—1

MANU
Nădlac—(Nagylak)

Arcadie Crăsnic, preot

265

J. Cenad

Minireea

Hoare bisericească-pontică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei

Pe 6 luni . . . 26 Lei

Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond. La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Un cuvânt arhieresc.

— Legăturile cu Roma papală nu sunt o piedecă a iubirii de neam — Câteva pilde grăitoare — Lupta pentru paritatea confesională — Ce spun constituțiile altor țări.

Păr. episcop ALEXANDRU NICOLESCU al Lugojului a dat zilele trecute unui mare siar din capitală un interview în chestiile cari preocupă azi biserica noastră. Declarațiile deosebit de importante ale Preasfinției Sale ne orientează asupra atitudinii pe care corul nostru episcopesc înțelege s'o aibă față de problemele mari dela ordinea zilei. În aceeași vreme ele pot fi socotite însă și ca un răspuns la atacurile mai noue ale dlui N. Iorga, care nemulțumit cu »răspunsurile« ce ne-a dat, a ținut se publice în »Neamul Românesc« o serie de patru articole, prin cari reeditând câteva clișee cunoscute caută să-și justifice catolicofobia sa născută din timpul din urmă. Reproducem deci aceste declarații, pentruca »tineretul român unit«, la care face apel d. Iorga, să știe ce trebuie să facă. Să deschidă o înțepită luptă de apărare împotriva tuturor cari prin atacarea noastră lucrează, conștient ori inconștient, contra intereselor mari ale țării!

Iată ce spune Preasfințitul Lugojului în legătură cu comentăriile răutăcioase făcute din prilejul celor petrecute la Alba-Iulia:

— Care va să zică legăturile noastre cu biserica Romei ar fi o piedecă a iubirii noastre de neam? Să cercetăm lucrul mai deaproape și vom constata, că tocmă contrariul este adevărat. Mă voiu provoca la fapte luminoase și recente, controlabile din partea oricui, omițând deocamdată faptele trecutului.

Pilde din Apus.

Cardinalul D. J. Mercier primatul Belgiei, deși catolic mare și intransigent, cum se vede din toate scrisorile lui, mai ales din volumul »Opere pastorale« (Citta di Castello 1917), a fost totuși figura cea mai luminoasă de mare patriot belgian și nu orișicine, ci însuși președintele republicii franceze, azi ministrul președinte Poincaré, i-a pus pe piept decorația »Legiunii de onoare«. El doară se opusese urgiei teutonice c'un curaj admirat de lumea întreagă. Nu mai puțin patriot a fost cardinalul de fericită amintire al Parisului, Amette. Și-a ținut de datorință să-i veșnicească memoria însuși Poincaré în »Revue des deux mondes«, curând după moartea dânsului. Am cetit articolul, — eram pe atunci la Roma, procurator al bisericii unite pe lângă Sf. Scaun Apostolic — și mărturisesc, că mai frumos nu se putea încreta patriotismul, iubirea de țară, activitatea neobosită pentru Franța a unui înalt prelat catolic, principe al Bisericii romane.

Episcopii Italiei.

Petrecând, cum am zis, în Roma, în așești ani din urmă am avut prilej să constat ce atitudine măreață patriotică au avut și episcopii

Italiei în toate cauzele mari ale neamului lor, mai ales în vremea războiului. Regele și guvernul Italiei au apreciat, și mai întâiu, această purtare a lor când la unii înalți prelați italieni, toți cardinali, le-a acordat înaltul ordin al Sf. Mauriciu și Lazar. Au fost cardinalii Riehemy arhiepiscop de Turin, La Fontaine de Venetia, Maffi de Pisa, Ferrari de Milano și Gusmini din Firenze, dacă nu greșesc. De altfel, cine cunoaște scrierile admirabile ale învățatului Maffi, cine cunoaște opurile episcopului apologet Bonomelli, găsește în ele izvor de inspirație patriotică cum nu le află aiurea, și cine cunoaște viața cardinalului Ferrari, pe care l-a plâns Italia întreagă, și la moartea căruia a luat parte în calitate oficială și un membru al familiei regale, ducele de Genova, purtând și el bara mortuară, acela nu cutează să se atingă de patriotismul bisericii catolice italiene.

Alte pilde.

Voiu aminti apoi cum din prilejul morții veteranului cardinal-arhiepiscop din Baltimore, Gibbons, președintele de acum al Statelor-Unite, Harding, a lansat un mesagiu către națiune, în care deplânge moartea acestui mare american, mare patriot: »Cel mai bun prieten și sfătuitor personal al său«.

Să mai adaog și alte pilde? Pe cine au trimis în scopuri de propagandă națională în Orient guvernele italiene, franceze și engleze, dacă nu iarăși pe cei mai distinși prelați ai bisericii catolice, pe cardinalul Giustini, pe Dubois, actualul cardinal al Parisului, și pe Bourne cardinalul arhiepiscop de Westminster, la jubileul căruia, prăznuit de curând, s'a asociat întreagă presa engleză, guvernul în frunte cu Lloyd George și însăși familia regală?

Deci biserica catolică, prin șeful său Papa, poate fi dușmănoasă patriotismului, naționalismului ea atare? N'avem o pildă clasică recentă cum apreciază alte țări activitatea patriotică a bisericii catolice, în viața nunțiului *De Carolis din Venezuela*, căruia guvernul, parlamentul, țara întreagă, într'un elan spontan de însuflețire au hotărât să-i ridice un falnic monument în capitala țării, pentru meritele sale neperitoare în folosul țării? Dacă ar sta ceea ce se afirmă, anume, că ar putea fi primejdios Papatul binelui unei țări, cum se face, că s'au grăbit toate țările mari și puternice ale lumii să-și aibă ministrii săi la Vatican în decursul războiului și imediat după războiu? Și e de însemnat, că între țările acestea sunt: Anglia, Germania, Franța, Japonia, Spania, Iugoslavia etc., și însemnați iarăși, că ministrii pe lângă Vatican sunt mai numeroși decât cei de pe lângă

Quirinal, cum nu se putea mira în destul regina Danemarcei, care acum doi ani a ținut să facă o vizită Papei, împreună cu augustul său sôt regele Danemarcei, și văzând atâția ministri pe lângă venerabilul părinte din Vatican a exclamat: »Pare că visez«. C'un dușman al patriotismului nu întretine nimeni legături de prietenie.

Să se pună așadar relele ce le-a suferit neamul nostru în trecut din partea unor națiuni catolice, nu în cărca catolicismului, ci mai vârtos a intereselor politice, naționale ale respectivelor neamuri, țări și domnitori, ascunse sub masca religiei. Chiar așa cum ne-a făcut mult rău sfânta Rusie sub masca ortodoxiei. Atât! Nu o repetă istoria aceasta și Sârbii, sub ochii noștri, față de Românii din Torontal? Cu tot ortodoxismul lor!?

Chestia parității.

Intrebat apoi dacă de fapt au fost opriți prelații români uniți de-a participa la slujba ortodoxă a încoronării și dacă aceasta nu se poate socoti ca un afront adus sentimentului național, păr. episcop Alexandru a răspuns următoarele:

— Că fost-am opriți ori ba, nu vreau să stărui asupra acestui punct, ci răspund că abținerea noastră a fost poate un afront adus sentimentului ortodox al majorității Românilor. Dar atunci se schimbă întreg statul chestiunii.

Care va se zică, ca să fiu bun român, bun patriot, trebuie să întru în biserică ortodoxă, să asist la slujbă ortodoxă, să asist la slujbă ortodoxă oficiată de arhieriei ortodoxe. Care va se zică, nu a fost și nici nu este destul că am săvârșit și noi slujbă religioasă, împreună cu Te Deum în biserica noastră proprie unită, cum romano-catolicii săvârșiră în a lor, ci ar fi fost de lipsă spre a avea notă de buni patrioți să mergem și'n biserica ortodoxă a încoronării. Or, a pretinde dela episcopatul român unit și cel romano-catolic, să participe corporativ, în mod oficial ca șefi și principii ai bisericii lor la aceea ceremonie ar fi fost egal cu recunoașterea tezei, că biserica ortodoxă este și trebuie să fie dominantă în stat, este și trebuie să fie biserica statului, pe când noi reclamăm și am reclamat, potrivit evoluției veacului ce nu vrea să știe de privilegiile medievale, egalitate și paritate absolută în cadrele constituției statului român. Doară mai ales biserica unită e numită din partea bisericii ortodoxe »biserica soră«? Au doară nu?

Ce spun constituțiile.

Să nu se spună, că suntem o minoritate și că pretenția noastră ar fi exagerată! Constituția nouă a Germaniei nu cunoaște religie de Stat (Secțiunea III, nr. 137). Egalitatea tuturor confesiunilor înaintea legii o admite și Constituția iugoslavă (art. 92); nici ea nu cunoaște religie de stat, cu toate că Sârbii sunt or-

todoxi destul de fanatici, precum n'o cunoaște nici constituția cehoslovacă, care în paragraf 124 vorbește de egalitatea tuturor religiunilor înaintea legii.

Și mai apoi *meritele ce le avem noi românii uniți*, biserica noastră unită, pentru redoptarea neamului, să nu ne facă vrednici de paritate cu biserica ortodoxă, mai vartos dacă socotim, că până și în Ungaria așa de șovină, și catolică get beget, egalitatea tuturor confesiunilor era înscrisă în lege? Nu așa e formulat în legea transilvană din 1848 art. IX paragraf 1, și în legile ungurești: art. 53. par. 14 din 1868 și art. IX din 1848?

Umilirea bisericii noastre.

Când așa dară nu vedem garantată această egalitate a confesiunilor în cadrele viitoarei constituții, așa se pare cel puțin din toate pregătirile — doară nici nu l-au numit măcar pe mitropolitul nostru dela Blaj ca membru în comisia pregătitoare a noii Constituții —, ci vor cu tot prețul să existe o religie dominantă în Stat, iar celelalte să fie reduse la un rol secundar, de ce să vă mirați de atitudinea episcopatului român unit? Mai ales, că actul ce ni-l cereți în formă oficială atinge și convingerile noastre religioase de capi ai bisericii și, de ce să n'o spunem, și trecutul religios al neamului nostru?

N'o spune până și Xenopol în cartea sa de istorie vol. II. pag. 150 (ediția din urmă): „Românii avură deci înainte de a cădea sub Bulgari o formă religioasă națională: creștinismul latin. De cum intrară sub stăpânirea aceluiași popor isgoniră din biserica lor cultul latin. Nu mă va putea așa dar convinge nimeni, că spre a fi bun român e numai decât necesar să intru biserica ortodoxă și să particip acolo în mod oficial la slujba săvârșită de clerul ortodox.

Incheieri.

Dacă poate fi francezul și italianul foarte bun patriot ținându-și legea îngăduie-mi și frații ortodocși să fiu foarte bun român ținându-mi eu legea mea și el ținându-și legea sa, dacă

așa crede de bine. A merge mai departe și a pretinde formal dela cineva să participe la un cult ce nu-i al său ar fi intoleranță, în contra căreia protestează constituțiile moderne: cehoslovacă (art. 123), iugoslavă (art. 12 al. 4), polonă (art. 112) germană (art. 136, alin. 4).

Să respectăm deci reciproc libertatea religioasă și atunci va fi foarte bine de noi și de țară, și nu se vor lansa ușor acuzații de lesromanism în contra bisericii unite, al cărei trecut și prezent e străbătut de suflul cald al dragostei de neam, de care este așa de mândră.

Noua constituție și școlile confessionale. Lucrările comisiei însărcinate cu pregătirea proiectului de lege pentru noua constituție a țării, se fac, prin rapoartele ce se dau asupra lor, cu deplină publicitate. Se știe astfel, că în ce privește școlile confessionale, ministrul instrucțiunii vrea să introducă în constituție, că ele nu vor putea fi socotite pe viitor decât ca școli particulare, fără să aibă deci dreptul de publicitate, care se va acorda numai școlilor de stat.

Chestiunea școlilor noastre confessionale nici pe departe nu este deci o chestiune aranjată. În lumina celor ce-au transpirat până acum din intențiunile guvernului, înțelegem pe deplin ordinul curios al directoratului dela Cluj, de care ne-am ocupat în numărul trecut, și știm de unde suflă comunicatul cunoscut al „Asociației” învățătorilor. Ori-cât ar veni deci organul acestei Asociații „Învățătorul” din Cluj (Nr. 15—6) să bată în retragere, spunând — pentru a ne arunca, probabil, de nou cenușă în ochi —, că comunicatul faimos al dlui Pora „nu aparține guvernului și nu este inspirat de cercurile conducătoare”, el nu va mai putea să înșele pe nimeni asupra adevărului, că *anchetele școlare dela Blaj și Sibiu au fost și sunt o patentă trageră pe sfoară a autorităților noastre bisericești.*

Chestiunea școlilor noastre confessionale se deschide prin urmare de nou și cu toată puterea. Și dacă la motivele, cari au îndemnat

ambele biserici române din Ardeal să facă zid în jurul acestor școli, vom mai adăuga, că însuși M. Sa Regele s'a exprimat de curând într'o convorbire cu d. I. Lupaș (v. „Cuvântul Poporului” din Săliște), că *nu poate aproba pe ceice luptă contra școlii confessionale*, căci la baza instrucțiunii trebuie să stea adevărata credință în Dumnezeu, ne place să credem, că dreptul acestor școli, înscris și în hotărârile dela Alba-Iulia, nu vor putea fi suprimate nici prin noua constituție a țării.

Revistă bisericească.

În legătură cu sfințirea bisericii nouă din Coroești (21 Noemvrie), Preasfințitul Alexandru al Lugojului, face începând cu ziua de azi 18 Noemvrie o vizitație canonică în parohiile Petrila-Lonea, Vulcan, Petroșeni, Lupeni, Coroești și Aninoasa. Ca un moment nou al acestei vizitații amintim, că inaugurarea misiunilor populare din parohia Vulcan se va face chiar din partea Preasfinției Sale.

La 8 Noemvrie s'a împlinit anul, de când apare la București ziarul „Albina”. Din acest prilej, Mgr. Alexandru L. Cisar, episcopul catolic din Iași, a adresat un cald apel credincioșilor săi, în care îi îndeamnă să sprijinească din răspuțeri acest ziar, care „vrea să cuprindă interesele tuturor catolicilor fără deosebire de rit din România mare”.

Din Roma se anunță, că în 11 Decemvrie c. Papa va ținea un Consistor secret, când se vor crea câțiva cardinali noi în locul celor repausați în timpul din urmă. Cu deosebire asupra locurilor rezervate principilor bisericești din afară de Italia, se fac cele mai variate combinații. Publicarea noilor purpurați se va face afirmative la 14 Decemvrie.

Concordatul dintre Letonia și sf. Scaun al Romei, despre care s'a mai făcut vorbă în aceste coloane, a fost semnat la Roma în ziua

□ □ Foia „Unirii”. □ □

Femeile Blajului.

Din raportul secretarului „Reuniunii femeilor române gr.-catolice din Blaj”, prof. ALEXANDRU LUPEANU, citit în adunarea ei generală din 5 Noemvrie, reținem următoarele părți de interes general.

Femeile române din Blaj și-au avut totdeauna partea lor, vrednică de remarcat, în opera de cultură și de idealism a micii metropole dela îmbinarea Târnavelor. Acest orașel de simțire și de carte românească, a fost pururea stăpânit de-o atmosferă prielnică pentru fapte generoase și avântate. Și dacă bărbații Blajului au știut să răvnească statornic spre celea mai înălțate culmi ale idealului creștinesc și românesc, femeile încă s'au nizuit să-i urmeze în măsură destul de respectabilă. Acolo, unde dâșii duceau frământarea unor minți ascuțite prin învățături și studii migăloase, ori talente sau genii scăpărătoare, femeile puneau gingășia și balsamul înțelegător al carității, căutând să ajute munca rodnică a soților ori a conducătorilor vieții publice și sociale din Blaj.

Cu astfel de preocupări nobile, Femeile române din Blaj, înainte cu 30 de ani și mai bine, au întemeiat Reuniunea de astăzi, fixându-i un scop deosebit de util și de înălțător, anume: *înființarea unui internat de fete în*

Blaj. Ideia era deădreptul monumentală între împrejurările noastre de-atunci, când crearea unor institute de educație temeinică pentru fete, era o necesitate ardentă nu numai a Blajului, ci a întregului popor românesc din Ardeal și vechea Ungarie. Scopul a și fost atins foarte de grabă, căci marele arhieru Vancea, inspirat de modestele statute ale Reuniunii femeilor române greco-catolice, a clădit internatul din al său, însă aranjamentul lui cu mobilier laudă, în bună parte, spiritul de inițiativă și de jertfă al damelor blăjene constituite în reuniune.

Deatunci încoace Reuniunea a rămas mama bună și duioasă a școlii de fete, de care s'a interesat statornic, ajutând cu sume însemnate, an de an, elevele sărace și premiind pe celea distinse. În aceeași vreme n'a uitat însă nici pe ceilalți școlari săraci ai Blajului, dintre cari pe mulți i-a îmbrăcat cu hăinuțe călduroase la atâtea Crăciunuri, ori i-a îmbucurat cu daruri plăcute, precum n'a uitat nici pe concetățenii avizați la caritate creștinească. Ori să mai amintim toate prilejurile de bucurie sau de durere, unde să nu fi fost de față Reuniunea femeilor române cu entuziasmul și cu florile-sale, ori cu bucățița de pâine, cu obolul și cu vorba de călduroasă mângâiere? Nu e nevoie să mai stăruim în această direcție, căci Blajul de astăzi cunoaște și apreciază în deajuns istoria ultimelor trei decenii și prezența unui public atât de numeros și de select la această adunare generală, dovedește cu vârf, că străduințele din trecut ale Reuniunii noastre încă sunt cunoscute și apreciate.

Imprejurările din trecut s'au schimbat de 4 ani încoace în chip simțitor și norocos. Și Reuniunea noastră a căutat să se adapteze la noile condiții de viață ale Blajului și ale patriei noastre, care este astăzi, din mare fericire, România Mare. Potrivit împrejurărilor schimbate, primul pas de făcut a fost modificarea statutelor, care s'a și făcut la ultima adunare generală. Conform acestora scopul Reuniunii s'a lărgit, cuprinzând, pe lângă promovarea educației religioase și naționale a fiicelor române, *înființarea unui atelier de industrie casnică și a unei școli de gospodărie practică pentru femei*, ocrotirea și întărirea vieții familiare precum și deprinderea în general a actelor de caritate creștinească și umanitară, ca și până acum.

Aceste sunt noile lozinci ale Reuniunii noastre, în jurul cărora vom cheltui toate silințele noastre, până când vom putea să dăm Blajului și ținuturilor sale atelierul de cusături și țesături naționale, cu toate dependențele lor, și școala de gospodărie, menite amândouă să ridice pe țărâna română acolo, unde i-se cuvine potrivit cu înaltele sale calități sufletești, fără să pierdem nici o clipă din vedere rolul pe care l-am avut în trecut în viața socială, creștinească și națională a Blajului.

Din clipa când adunarea generală trecută a votat modificarea vechilor statute, ochii ne-au fost îndreptați spre noile ținte, însă urmele marelui război încă nu s'au șters cu totul și consolidarea vieții merge cu pași greoi, astfel că nici Reuniunea noastră nu a putut în cei doi ani din

de 3 Noemvrie. Din partea republicii letone a semnat subsecretarul de stat la externe d. Albat, iar din partea sf. Scaun secretarul de stat, Cardinalul P. Gasparri.

Miercurea trecută s'a deschis, în prezența dlui ministru al cultelor, *sesiunea ordinară a Consistorului superior bisericesc*. Și de astădată arhieriei bisericii ortodoxe din Ardeal au lipsit, ca o dovadă, că „unificarea” ei cu biserica din vechiul regat încă nu este înfăptuită.

La Paris s'a constituit de curând, sub prezidenția Cardinalului Dubois, *un mare comitet de ajutorare a populației creștine din Orient*, zecimată de foame și mizerie pe urma evenimentelor războinice din părțile acelea. Știrile, cari ne vin din Constantinopol sunt tot mai alarmate în ce privește soarta creștinilor de acolo și astfel ajutorul catolicismului francez va fi foarte binevenit. — Ortodoxismul nostru nu cumva crede și el, că ar avea datorința să pornească o mișcare similară pentru ajutorarea fraților ortodoxi de acolo?!

Pentru a trata cu Kemal-Pașa chestiunile referitoare la protecția creștinilor *Mgr. Marmaggi a plecat de curând la Angora*.

Viața economică.

Noua emisiune a băncii „Patria” din Blaj. Soliditatea băncii „Patria” din Blaj se manifestă cu putere prin graiul următoarelor cifre: La 31 Dec. 1920 activele băncii au fost de Lei 9,245,206.11; la anul, în 31 Dec. 1921 de Lei 14,495,770.83; iar la 31 Oct. 1922, ele se cifrau deja cu Lei 21,900,061.41. Imprejurarea aceasta a îndemnat pe acționarii întruniți în adunarea generală extraordinară din 12 Noemvrie c. să treacă peste propunerile făcute de consiliul de administrație, hotărând ca noua emisiune să crească capitalul societar la 12 milioane, de 4 ori capitalul vechiu. Ținând seamă de împrejurările date prin criza de numărare, deocamdată se vor emite însă acții numai în valoare de 3 milioane Lei, după prospectul publicat în altă parte al acestui număr. Prin această emisiune se va face fuziunea cu „Banca ind. și com. din Blaj”, se va lărgi minunata

urmă să se apropie nici de atelierul de țesătorie și nici de școala practică, cari presupun astăzi fonduri insutite decât ale noastre, ori și mai mari. Ci sub forța împrejurărilor prea puțin prielnice astăzi pentru orice întreprinderi de natură idealistă, ne-am mărginit numai la sporirea surselor noastre și la deprinderea de caritate și la îndatoririle de natură socială, creștinească și românească... Considerând însă interesul de care se bucură Reuniunea noastră din partea damelor și a publicului blăjan, care a sprijinit întotdeauna nizuințele Reuniunii, avem cele mai bune nădejdi că în fiecare an ce trece să fim tot mai aproape de cele două instituții pe cari avem în statute a le crea și susține. Cu cât însuflețirea și stăruința noastră și sprijinul binevoitor al publicului vor fi mai mari, cu atât vor trece mai puțini ani, până când atelierul nostru va putea să încunune cu o curată glorie nu numai Reuniunea, ci și Blajul și ținutul său prin multiplele binefaceri ce vor izvorî din el și din școala în legătură cu dânsul. Facem în acest înțeles cel mai călduros apel și membrilor noastre și publicului care ne apreciază nizuințele!

Alexandru Lupeanu.

fabrică de cărămizi „Vulcan”, se va intensifica comerțul de cereale, petrol și alte mărfuri engros ale „Consumului” și se va soluționa chestiunea luminei electrice a Blajului — tot atâtea momente deosebit de importante pentru viața noastră economică, cari asigură acestei emisiuni o acoperire cât mai deplină. În orice caz, banca „Patria” este în plină cale a progresului.

*

Congresul cooperăției românești. E vorba de congresul, pe care un grup de cooperatori de seamă din cooperăția de producție și consum, rurală și orășenească, l-a convocat pe zilele de 19—21 Noemvrie c. la București. Apelul a avut răsunetul cuvenit, cu deosebire pentru motivul, că mișcarea tinde spre o emancipare a cooperăției de sub tutela oficialității, adeseori păgubitoare. Lucrul acesta a provocat însă neîncrederea cercurilor guvernamentale, care a luat o întreagă serie de măsuri pentru ca acest congres „particular”, cum se numește, să fie zădărnicit. Se va vedea acum, care va fi urmarea acestui conflict.

*

Capital englez la uzinele „Reșița”. Noua emisiune de 100,000 acții prin care capitalul societar de 125 milioane al „Reșiței” s'ar urca la 175 milioane, e vorba să se împartă — pe urma reorganizării numită „naționalizare”, asupra căreia discută acum comisia economică a parlamentului, — pe cum urmează: 30 mii acții vechilor acționari, 40 mii consorțiului financiar liberal, iar restul de 30 mii grupului englez Wieckers — Basile Zaharov. Vechii acționari ar trebui să se mulțumească, în acest caz, cu câte 1 acție nouă după 5 acții vechi.

*

În chestia naționalizării institutelor de credit din Ardeal s'a ținut în 21 Oct. o consfătuire la București sub prezidiul dlui O. Kiriacescu. Participanții — conducătorii băncilor mai însemnate ale țării — au emis pentru a studia această chestiune o comisie în persoana dd. M. Blank, N. P. Ștefănescu, Dr. F. Schullerus, Prof. Dr. P. Poruțiu, O. Kaufmann, ing. M. Manoilescu și Dr. Gh. Neta.

*

Recolta mondială a porumbului. După „Corn Trade News” recolta porumbului în anul curent e de 8,516 milioane față de 946 milioane în 1921 și 974 milioane în 1920. Împărțit pe state această producțiune se prezintă (în mii de chintale) pe 1922 astfel: Statele Unite 725,700; Argentina 39,600; România 27,000; Iugoslavia 18,500; Italia 18,000; Africa centrală 8,500; Ungaria, 6,500; Bulgaria 4,100; Canada 3,700.

*

„Argus”. Incepând cu ziua de 7 Nov. gazeta economică „Argus” apare zilnic în cel puțin 6 pagini, dintre cari una cuprinde partea informativă a ziarului și în limba germană. „Argus” se vinde cu prețul de 2 Lei exemplarul.

*

Fabricoale de sticlă din Ardeal s'au unit într'un sindicat, susținându-și la Brașov un birou comun.

Săptămâna politică.

Lucrările comisiilor parlamentare se continuă cu zor, participând la ele activ nu numai diferiții ministri de resort, ci și alți membri ai guvernului, în frunte cu premierul. Atenție deosebită se dă mai ales lucrărilor comisiunii însărcinate cu pregătirea proiectului de constituție.

— Pentru motive de ordin tactic, dar cu deosebire pentru motivul, că partidul național nu înțelege să-și lege mâinile pentru cele ce vor urma după căderea actualului guvern, *tratatul lui cu partidul țărănesc au eşuat*. Un comunicat al acestui din urmă anunță aceasta, spunând, că „și-a reluat deplina libertate de acțiune”. Aceasta nu înseamnă însă, că nu ar putea merge cu el și pe viitor pe o cale comună, reclamată de necesitățile politice ale unor partide de opoziție.

— În zilele de 24—6 Nov. se va ține la Iași un congres al partidului țărănesc, în care se va preciza de nou programul partidului, pentru a se elimina orice indoeli privitor la atitudinea lui față de constituție și dinastie. Tot atunci se vor lua hotărâri și în ce privește atitudinea acestui partid față de noua sesiune parlamentară. Se spune, că mulți sunt de părerea, să reiece lupta parlamentară și astfel nu-i eschis să se hotărască în acest înțeles.

— Pentru alegerile din Anglia, terminate abia ieri în 17 Noemvrie, *conferența de pace dela Lausanne a trebuit să se amâne cu o săptămână*. Ea se va deschide deși Luni în 20 Noemvrie. Ochii lumii întregi sunt atințite asupra acestui înalt areopag, unde proprie nu de pacea orientală va fi vorba, ci de pacea Europei întregi.

— *Factul votat de adunarea națională dela Angora, pe care Turcia vrea să-l impună conferenței de pace cuprinde următoarele: frontiere naționale, stăpânirea Constantinopolului și a Traciei, cheile strâmtorilor, anularea capitulațiilor și înlăturarea ori-cărui control străin.*

Știri mărunte.

Personale. P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. *Ilie Călbăș* de paroh la Ceul Silvaniei și administrator protopopesc al Oarței, pe pâr. *Augustin Plăian* de paroh la Lac, pe pâr. *Mateiu Zăgrea* de paroh la Giulatec și pe pâr. *Ioan Iliș* de administrator local la Remetea.

— D. *Nicolae Costea*, inspector general la Comisiunea superioară pentru reglementarea cerealelor a fost numit șef al secției Transilvaniei dela comitetul superior agrar din ministerul de domenii.

Concurs. P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 15 Decemvrie, concurs la parohiile *Seuca* (prot. Sarvadului), *Giorocuta* (prot. Samsodului), *Iojb* (prot. Satu mare), *Motiș* (prot. Oarței), *Lechința* cu filia Vermeș (prot. Bistriței) și *Manie* (prot. Buzei).

SECRETUL FRUMUSEȚEI

Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, iar persoanele cari nu pot suferi oremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă. — Le găsiți la drog., farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

(36) 1-13.

„Unirea”

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

Locale. Măine, Duminică săptămânei a șaptea după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală p. Dr. Augustin Tătar prof., iar Marți, serbătoria sf. arhangheli Mihail și Gavril, p. canonic Dr. Ioan Bălan.

— Marți în 21 Noembrie, serbătoria sfinților arhangheli Mihail și Gavril, se va ține în sala de gimnastică a liceului o *reprezentare pentru sporirea fondului »Mihail Viteazul«*. O conferință cu proiecțiuni luminoase asupra vieții acestui erou național va ține cu acest prilej d. general C. Găvănescul, iar școlile noastre vor contribui la întregirea programului cu puncte de cor și recitări potrivite. Fondul va servi pentru ridicarea unui monument lui Mihail Viteazul, probabil la Alba-Iulia, și de aceea e datorită noastră a tuturor să alimentăm acest fond cu sume cât mai considerabile.

† **Păr. George Spornic**, preot deficient în Cohalm (arhidieceză), s'a stins la 4 Noembrie în anul 84 al vieții și 49 al preoției sale. — Odihnească în pace!

† **Văd. preoteasă Iudita Busoiu** din Buia, mama preotului nostru Iuliu din Obreja, s'a stins la 3 Noembrie c. în anul 73 al etății. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

D. Brașov. Articolul din »Carpații«, asupra căruia ne atrageți atenția este de fapt foarte nostim. Afirmarea, că politica partidului național ar fi îndrumată din partea »zeilor dela Blaj« este tot atât de ridicolă ca și cum ar spune cineva că »mântuirea țării din halul în care a ajuns se va face prin ideile afișate în Carpații«. Dar ori-cum ar fi, »zeii Blajului« e bine să știe, că perirea o să le vină dela Brașovul dlui Al. Tisescu.

M. Brăilă. Da, am citit scrisul veninos al gazetei DV. liberale »Dunărea de jos«. »Carpații« dela Brașov și-au găsit un tovarăș de idei și expresii. Ce să le faci? Ideile cercurilor stăpânitoare din centru sunt, se vede, atât de slab întemeiate, încât au nevoie continuă de-a fi susținute prin măririle și hăpăiturile cățelușilor dela margine. Ii privește! Totuși nu strică, dacă ocazional veți atrage atențiunea strășnicilor dd. dela Dunăre, că »paritatea deplină« de care vorbește Preasfințitul Lugojului în interviul său din »Dumineața« și care este înscrisă în toate constituțiile moderne nu va putea să lipsească nici din constituția noastră, fiindcă o cere spiritul vremii, care, se vede, încă n'a putut să pătrundă până în pescăriile dela delta Dunării noastre.

„Alexi-Sincai“. Gherla. Abonamentul primit. Aranjat până la finea anului 1922. Revista de care întrebați nu e sistată, dar apare cu mari întârzieri.

Of. par. Supurul de jos. Cu banii trimiși sunteți în rând până la 31 Dec. 1922.

M. Lugoj. Primit. Aranjat pe anul întreg.

Cazane de fier rachi

căldări de spălat, văpsit
:- și de tăbăcărie :-

în condițiunile celea mai favorabile
se găsesc la

FRAȚII PAULINI,

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se primește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale. Fabricăm stropitoare de vii și părți constructoare d metoda „Austrie și Wermoral“.

(16) 11 - 25

„KRISTÁLY“ — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

În Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

„Patria“, Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a. Blaj.

PROSPECT DE EMISIUNE.

În conformitate cu hotărârea adunării gen. extraordinare a societății »Patria«, Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a. în Blaj, ținută la 12 Noembrie 1922, se face o nouă emisiune de 18,000 bucăți acții a 500 Lei valoare nominală, sporindu-se astfel capitalul societar dela Lei 3,000.000 la 12,000.000 Lei.

Deocamdată se emit 6000 bucăți acții a 500 Lei valoare nominală.

Restul de 12,000 buc. acții se vor emite după vărsarea integrală a acțiilor amintite mai sus în condițiunile, termenele și intervalele, ce le va determina și găsi necesare Consiliul de administrație.

Acțiunile din prezenta emisiune se pot subscrie între 15 Nov. și 15 Dec. 1922 inclusiv, la sediul băncii în Blaj, la filiala sa în Teiuș, precum și la »Albina« — centrala în Sibiu și filiala în Cluj, pe lângă prezentarea acțiunilor vechi și în proporție de: o acție nouă, după fiecare acție veche.

Cursul de emisiune a unei acții noi, pentru vechii acționari este de Lei 575 — din cari Lei 500 trec la capital și Lei 75 ca primă la fondul de rezervă. Din suma aceasta se varsă la subscriere Lei 100 la capital și prima de Lei 75 la fondul de rezervă, restul de Lei 400 se va vărsa în ratele următoare:

Lei 100 până la 1 Martie 1923.

» » » » 1 Mai »
» » » » 1 Iulie »
» » » » 1 Octomvrie »

Acționarii vechi, cari doresc să subscrie mai multe acții, decât le compete după acțiunile vechi ce le posed, pot să subscrie cu cursul de Lei 625. — (Lei 500 capital și Lei 125 fond de rezervă), rezervându-și însă Consiliul de Administrație dreptul de a le repartiza.

Neacționarii pot să subscrie cu cursul de Lei 775 — (Lei 500 capital și Lei 275 fond de rezervă).

Pentru ratele vărsate se garantează pentru anul 1923 o dobândă egală cu dividenda ce se va stabili pentru anul 1923, având acțiunile noi drept la dividenda integrală pe anul 1924 și drept de vot la adunarea generală din 1924.

Față de acționarii, cari nu vor efectua vărsămintele la timp, se vor observa dispozițiile art. 8 din statute.

Neexercitarea în termenul indicat a dreptului de subscriere, pe lângă prezentarea acțiunilor și neefectuarea primului vărsământ, deodată cu subscrierea și prezentarea acțiunilor vechi, atrage pierderea dreptului de opțiune și subscriere, rămânând, ca Consiliul de Administrație să hotărască asupra distribuirii acțiunilor nesubscrise. Blaj, la 13 Noembrie 1922.

(39) 1 1.

CONSILIUL de ADMINISTRAȚIE.

Banca Centrală

Pentru industrie și comerț soc. anonimă Cluj.

Secția Cereale.

Cumpără tot soiul de cereale, păstăioase și sămânțe agricole (în special seminte de trifoi și luțernă) în orice cantitate,

oferind cele mai urcate prețuri de zi.

Ofertele cu mostre să se adreseze

BANCA CENTRALĂ

pentru industrie și comerț s. a.

Secția Cereale

CLUJ.

Strada Regina Maria Nr. 1.

Telegrama: Centrala Cereale.

Telefon: 329.

(31) 3-9